

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

مدیریت تحصیلات تکمیلی

دانشکده کشاورزی

گروه اقتصاد کشاورزی

پایان نامه جهت اخذ درجه دکتری تخصصی رشته اقتصاد کشاورزی

بررسی عوامل موثر بر کیفیت محیط زیست در اقتصاد ملی و استانهای کشور

اساتید راهنما :

دکتر حمید محمدی

دکتر سامان ضیائی

استادان مشاور:

دکتر محمود احمدپور

دکتر ماشالله سالارپور

تهیه و تدوین :

عالیه حسینی

تابستان ۱۴۰۱

چکیده

یکی از عوامل تاثیرگذار در رشد و توسعه جوامع، محیط زیست می باشد. چالش های محیط زیست ایجاد شده در فرایند رشد و توسعه اقتصادی به یکی از مهمترین دغدغه های سیاستگذاران تبدیل شده است. امروزه کشورها علاوه بر سیاست ها و اقدامات در داخل کشور خود، ساماندهی آلودگی را در حوزه بین المللی دنبال می کنند. بدین روی، بررسی عوامل مؤثر بر رشد و آلودگی از آن جهت می تواند حائز اهمیت باشد که ممکن است مبنای سیاستگذاری محیط زیست در سطح ملی و بین المللی قرار گیرد. بدین منظور در این مقاله با گسترش مدل STIRPAT به بررسی عوامل مؤثر بر انتشار دی اکسید کربن با بکارگیری اطلاعات استان های کشور در قالب داده های پانل و با نرم افزار Eviews و Stata پرداخته شده است. نتایج مدل پانل برآوردی نشان می دهد که مصرف انرژی، درآمد سرانه و ضریب جینی و رشد جمعیت به عنوان شاخص توزیع درآمد اثر مثبت و معنی دار بر انتشار دی اکسید کربن داشته است. همچنین رابطه کوتاه مدت و بلند مدت عوامل مؤثر بر کیفیت محیط زیست بر اساس داده های سری زمانی بر اساس روش ARDL مورد بررسی قرار گرفته است. نتایج حاصل از برآورد معادله کوتاه مدت نشان داد در کوتاه مدت مصرف انرژی، جمعیت دوره قبل و ضریب جینی دوره های قبل برآنتشار دی اکسید کربن اثر مثبت و معنی دار داشته اند. همچنین درآمد سرانه اثر منفی بر میزان انتشار دی اکسید کربن داشته است بر اساس برآورد صورت گرفته در بلند مدت، جمعیت، مصرف انرژی و ضریب جینی اثر مثبت و معنادار بر انتشار دی اکسید کربن داشته است. همچنین افزایش درآمد سرانه نیز بر میزان انتشار دی اکسید کربن در بلند مدت اثر منفی دارد.

کلیدواژه: مصرف انرژی، ضریب جینی، دی اکسید کربن، محیط زیست، داده های تابلویی

Abstract

One of the influential factors in the growth and development of societies is the environment. Environmental challenges created in the process of economic growth and development have become one of the most important concerns of policymakers. Today, in addition to the policies and actions within their own countries, countries follow the regulation of pollution in the international sphere. Therefore, the investigation of factors affecting growth and pollution can be important because it may be the basis of environmental policymaking at the national and international levels. For this purpose, in this article, by expanding the STIRPAT model, the effective factors on carbon dioxide emissions have been investigated by using the information of the country's provinces in the form of panel data and with Eviews and Stata software. The results of the comparison panel model show that energy consumption, per capita income and Gini coefficient and population growth as indicators of income distribution have had a positive and significant effect on carbon dioxide emissions. Also, the short-term and long-term relationship of factors affecting the quality of the environment has been investigated based on time series data based on the ARDL method. The results of the estimation of the short-term equation showed that in the short term of energy consumption, the population of the previous period and the Gini coefficient of the previous periods had a positive and significant effect on carbon dioxide emissions. Also, per capita income has had a negative effect on the amount of carbon dioxide emissions. Based on the long-term estimate, population, energy consumption, and the Gini coefficient have had a positive and significant effect on carbon dioxide emissions. Also, the increase in per capita income has a negative effect on the amount of carbon dioxide emissions in the long term.

Keywords

Energy consumption, Gini coefficient, carbon dioxide, environment, panel data

Zabul University
graduate education management,
School of Agriculture,
Department of Agricultural Economics,
Dissertation for obtaining a specialized doctorate degree in the field of agricultural economics

**Investigating factors affecting the quality of the environment in the
national economy and the provinces of the country**

Supervisors

Dr. Hamid Mohammadi
Dr. Saman Ziaei

Advisors

Dr. Mahmoud Ahmadpour
Dr. Mashallah Salarpour

Preparing and editing

Alia Hosseini

Summer 1401